

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1011050/3

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב אבירן יצחק הלוי – אב"ד, הרב רפאל י' בן שמעון, הרב מאיר כהנא

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד בתיה כהנא דרור)

נגד

הנתבע: פלוני

הנדון: פירוד ממושך, אי רצון הצדדים זב"ז, מאיסות ניכרת ורצון האישה לגור בארץ –
חיוב גט שלא בפני בעל המסרב להתייצב בבית הדין

פסק דין

כפני בית הדין תביעת האישה לגירושין.

בתביעתה הציגה האישה טענות אשר לכאורה יש בהן כדי לחייב את הבעל בגט.

הבעל לא התייצב לדיונים. אי אפשר להביא אותו באמצעות צו מעצר מפני שהוא מתגורר בחו"ל.

הבעל לא השיב לתביעה לגופו של עניין אך שלח מסמכים באמצעות גורמים שאינם מייצגים אותו רשמית.

דחיית נימוקי הבעל לא התייצבותו וההבהרה כי בהיעדר התייצבות ייתכן פס"ד שלא בפניו במסמכים, החתומים בידי עו"ד חיים ראזנבערג (אשר הודיע כי הוא מייצג את הנתבע אך לא צירף ייפוי כוח כדיון), ביקש הבעל לכפור בסמכותו המקומית של בית הדין: א. בנימוק ההלכתי כי "התובע הולך אחר הנתבע"; ב. מכוח אמנת האג, על פי החלטת בית משפט ב[חו"ל] כי עניינו של הילד יידון בבית משפט ב[...]

בית הדין דחה שתי טענות אלה בהחלטות מיום כ"א באב תשע"ז (13.8.17) בזו הלשון:

בהחלטה מיום י"ז בסיוון תשע"ז (11.6.17) הורה בית הדין לצדדים להגיש את סיכומיהם.

מסיכומי התובעת עולים טיעונים אשר יש בהם, לכאורה, כדי לחייב את הנתבע במתן גט לתובעת.

טרם מתן פסק הדין, בית הדין רואה לנכון לדחות את טיעונו של הנתבע ולתת לו הזדמנות אחרונה לפעול כפי שהורה לו בית הדין.

בעניינה של הסמכות על פי דין תורה, כבר רבו פסקי הדין הקובעים כי מעמדו של בתי הדין הרבניים בישראל בימינו הינו כמעמדו של "בית הדין הגדול" שבימי הגמרא. ראו בעניין זה פסק דין מפורט של דייני בית הדין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הגדול, הרה"ג הישריק, הרה"ג אלמליח והרה"ג נהרי שליט"א, מיום י' בניסן תשע"ו (18.4.16) בתיק 1070300/3, ובמקורות הנזכרים שם.

בעניינה של אמנת האג – בית הדין מבהיר את הידוע לכול, כי אמנת האג עוסקת בילדים בלבד ואין לכך כל קשר להליך הגירושין שבין האישה לאשתו, ולתביעת האישה לקבלת גיטה לאלתר. כאן המקום לחזור ולהעיר לנתבע כי טענות ומענות שיש לו באשר למקום חינוכו או לאופן חינוכו של הילד, אינם יכולים להוות הצדקה כלשהי לעיכוב הגט לאשתו.

בית הדין נותן לנתבע ארכה אחרונה של עשרים ואחד יום מחתימת החלטה זו להגיש את סיכומיו לתיק בית הדין, לחילופין – להודיע על נכונותו להופיע בפני בית הדין תוך ציון תאריך הגעתו לארץ, ולחילופין – להודיע על נכונותו לסדר גט שליחות לאלתר ללא תנאי.

בהעדר תגובה יפסוק בית הדין על פי המסמכים שבפניו, בהעדר הנתבע.

אין בניהול הליכים אחרים בערכאות כדי למנוע הזדקקות בית הדין לתביעת האישה ולהצדיק את אי ההתייצבות

עוד טען עורך הדין הנ"ל כי האישה ניהלה הליכים נגד הבעל בבית משפט ב[חו"ל], ואף הוציאה נגדו פסק דין במרמה. לטענתו, בנסיבות אלה דינה כמי שפנה לערכאות ש"אין נזקקין לתביעתו".

בית הדין מבהיר כי טענה זו אינה יכולה לשמש הצדקה הלכתית או חוקית לאי הופעה בבית הדין. חובתו של הנתבע להופיע בפני בית הדין ולהשמיע את טענתו בפני בית הדין ובפני התובעת, ורק אז יקבע בית הדין אם להיזקק לתביעה או לא. במשנה תוקף אמורים הדברים כאשר התביעות אינן באותו עניין אלא זו בענייני רכוש וזו בענייני הגירושין. אם סבור הנתבע כי יש קשר בין התביעות לעניין דין זה, עליו מוטלת חובת ההוכחה.

במסמך נפרד הודיע הנתבע באמצעות רב הקהילה – הרב [...] מן "הרבנות ובית הדין של קהילת [...] ב[...] – כי יאות לתת גט לאשתו אם הדיינים יבטיחו שילדם המשותף של הצדדים יקבל חינוך חרדי. למותר לציין כי בית הדין אינו עוסק בענייניו של הילד ובהעדר הסכמה אין בית הדין נדרש לעניין.

ביום ח' בתשרי תשע"ח (28.9.17), אחר חלוף המועד שקבע בית הדין בהחלטה הנ"ל, התקבל מסמך בכתב יד ובחתימתו של הבעל ובו הוא מודיע כי יאות לתת את הגט, אם תחזור בה האישה מכל 'דברי הבלע' שכתבה נגדו בבית הדין ובכתי המשפט ב[...] וב[...]

הבעל חוזר גם על בקשתו להיות מעורב בחינוך התורני של הילד, אך בהודעתו זו לא ברור אם מדובר בהתניה. כך או כך, אין בהודעה זו משום הבעת נכונות לסידור גט שליחות ללא תנאי, כפי שהציע בית הדין לבעל בהחלטה הנ"ל.

חיוב גט נוכח פירוד ממושך, אי רצון הצדדים זב"ז, מאיסות ניכרת ורצון האישה לגור בארץ

לפיכך בית הדין מקבל את התביעה ופוסק כי הבעל חייב במתן גט לאשתו לאלתר.

הצדדים פרודים למעלה משנה וחצי, שניהם אינם רוצים עוד זה בזה, מאיסותו של הבעל בעיני האישה ניכרת ומבוררת לבית הדין אף ללא הוכחת העובדות שבבסיסה, הבעל לא טרח

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

להופיע ולטעון בפני בית הדין על אף הזמן שניתן לו, והאישה רוצה לחיות בארץ בעוד הבעל מעוניין להישאר בחו"ל.

בנסיבות אלה אין בית הדין רואה צורך להאריך בנימוקים, ובית הדין קובע כי הבעל חייב לתת גט לאשתו לאלתר.

הרב מאיר כהנא

אני מצטרף לכל הנ"ל ומוסיף:

מקום הדיון

באשר לטענתו המקדמית של הבעל כי על האישה לדון עימו במקומו מחמת ההלכה שפורשה ברמ"א (חושן משפט סימן יד סעיף א) כי התובע הולך אחר הנתבע, הרי כבר החליט בית הדין לדחותה. כך הורו בפסקי דין רבניים (פד"ר: כרך יב עמ' 149 ועמ' 152, כרך יג עמ' 262–263, כרך טז עמ' 20; שורת הדין כרך ז עמ' תסה–תסו) וכן בשו"ת ישכיל עבדי (חלק ו חושן משפט סימן א), בשו"ת אגרות משה (חושן משפט חלק ב סימן ט), בספר משפטי שאול (סימן מב) ועוד. זו היא הלכה רווחת, ברורה ומוסכמת.

ומכאן לגופה של תביעה:

פסק הדין

הננו נעתרים לתביעת האישה ופוסקים כי הצדדים חייבים בגירושין.

נימוקים

רקע וטענות התובעת

הצדדים נישאו בתאריך כ"ז בסיוון תשע"ד (25.6.2014) ולהם בן יחיד – קטין. נישואיהם לא עלו יפה. התובעת טוענת כי במהלך שנות הנישואים סבלה מאלימות רבה, פיזית, מילולית, נפשית וכלכלית, ונוקקה לעיתים לברוח מהבית ולנוס על נפשה – לעיתים לשעות ולעיתים לימים מספר. עוד טענה כי הנתבע נהג פעמים רבות לשתות לשכרה, ואז נעשתה אלימותו רבה וקשה יותר. לכל עניין זה ראה בסיכומי באת כוח האישה ובנספחים שצורפו אליהם.

בחדש טבת תשע"ו (דצמבר 2015) עלתה האישה להתגורר בישראל, הנתבע נשאר לגור ב[חו"ל]. בני הזוג פרודים כעשרים ושניים חודשים.

דיון והכרעה

חיוב בגט ונימוקיו

א. הבעל מאוס על האישה בהחלט ובבירור, מעל לכל צל של ספק. בטענת 'מאיס עלי' יש לצוות על גירושין, ורבים מאוד הם הפוסקים שהורו אף לחייב בגט – ראה בדברי הראשון לציון הגר"ע יוסף זצ"ל בשו"ת יביע אומר (חלק ג אבן העזר סימן יח וחלק ח אבן העזר סימן כה). כך הורו בתי דינים רבים – ראה בפסקי דין רבניים (כרך ב עמ' 3 ואילך, שם עמ' 25; כרך טו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עמ' 145), בספר משפטי שאול (סימן כ), וסיכום נוסף – בדברי הג"ר חגי איזירר שליט"א בשורת הדין (כרך ב עמ' סד-קכח). וכיוצא בזה בספר עיונים במשפט לרב חיים שלמה שאנן (סימן נו) ועוד.

אף הפוסקים הסבורים שאין לחייב את הבעל בגט כאשר האישה טוענת 'מאיס עלי', מכל מקום מודים הם שיש לצוות ולהטיל את ההרחקות שהנהיג רבנו תם, שביצוען המעשי היום הוא על ידי הטלת ההגבלות הקבועות בחוק בתי דין רבניים קיום פסקי דין של גירושין תשנ"ה (1995). כך בפסק דין הנ"ל.

ב. לאמיתו של דבר ברור שגם הבעל אינו מעונין באישה ובמערכת נישואין מחייבת עמה. הדבר עולה משלושת מכתביו לבית הדין דנן, כפי שציינה לנכון באת כוח האישה (בסעיף 67 לסיכומיה).

כיוון שאין האישה רוצה באישה, יש להחיל על הצדדים את הוראת רבנו ירוחם במישרים (נתיב כג חלק ח) כי שני בני הזוג המורדים זה בזה כופין אותם להתגרש. והוראתו כחיוב ואף ככפייה היא מנהג פשוט וברור בבתי הדין הרבניים.

ג. הצדדים פרודים למעלה משמונה עשר חודש.

מפורסמת היא הוראת רבנו חיים פלאג'י בשו"ת חיים ושלום (חלק ב סימן קיב), ומנהג פשוט והוראה רווחת היא בבתי הדין הרבניים, שכאשר אין סיכוי שהזוג יחזור לחיים תקינים, וחלפו שמונה עשר חודש והם פרודים, מצווה להשתדל בכל עוז לסדר להם גירושין – ראה פד"ר ז (עמ' 111-113), פד"ר יא (עמ' 362-364), פד"ר יב (עמ' 199-203), פד"ר טו (עמ' 147) ועוד ועוד. על אחת כמה וכמה שאין אנו פוסקים בשלב זה לכופו לגרש, ואף לא לחייבו בדרך מאלצת ממש, אלא לחייבו ולצוותו על ידי הרחקות דרבנו תם, והבררה בידו.

ד. לבני הזוג בן אחד. הבעל טרם קיים מצוות פרייה ורבייה, ועם אישה זו – לעולם לא יקיים.

אף זו סיבה כבדת משקל לחייבו להתגרש מהאישה. ראה בפסקי דין רבניים כרך ג (עמ' 16-18), בפסקי דין רבניים כרך יב (עמ' 341), במאמרו המסכם של כבוד הרב צבי שיינפלד שליט"א בספר שורת הדין (כרך ו עמ' ריז) ובמקורות שציין.

ה. האישה טענה שהבעל לא זן ולא פרנס – דבר המקים עילת חיוב גירושין.

ראה בשולחן ערוך (אבן העזר סימן קנד סעיף ג) ובנושאי כליו. וראה באורך במאמריהם המסכמים של הרב יגאל לרר (בספר שורת הדין כרך יד עמ' קנז-קפה), והרב דוד לבנון (בספר שורת הדין כרך טו עמ' רנב-ש).

ו. טענת האישה הבעל נהג לשתות לשכרה פעמים רבות. טענה זו לא הוכחה, ונראה כי הבעל מכחיש אותה מכללא, במסגרת טענתו הכללית כי האישה מכתימה את שמו ללא הצדקה. כאמור, על הבעל להתייבב בפני בית הדין ולהכחיש בפירוש את טענת האישה, ולא להסתפק בהודעה כללית בדבר הכחשת טענותיה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אם נעמוד על שורת הדין, בהעדר טענות נגד – יש מקום לקבל את עמדת התובעת. מכל מקום, בהתחשב בסעיפי החיוב הרבים, אין צורך להישען על טענה זו. לפיכך גם לא חשנו לבאר כאן את מקור החיוב לגט אם נקבל את טענות האישה בעניין זה.

ז. כך גם בעניין טענותיה של האישה לאלימות מילולית, נפשית וכלכלית.

ח. האישה מבקשת לחיות בישראל והבעל מסרב.

הדין עמה בהתאם להלכה במסכת כתובות (דף קי ע"ב), ברמב"ם (הלכות אישות פרק יג הלכה כ), בטור (אבן העזר סימן עה) ובשולחן ערוך (שם סעיף ד).

שליטת האפשרות להתנות את החיוב בגט בתנאי הבעל

הבעל מבקש להתנות את הגירושין בהסדרת ענייני ממון מחוץ לכותלי בית הדין הרבני. האישה מבקשת להתגרש ללא תנאי וסייג. יש לקבל את עמדת האישה ולדחות את עמדת הבעל מהטעמים דלהלן:

דעת רוב הפוסקים כי המחויב להתגרש אינו יכול להתנות כל תנאי ולעכב את סידור הגט. כך היא דעת הרשב"א בתשובה (חלק ד סימן רנו), הרשב"ש (סימן שפג), הר"ש דוראן בתשב"ץ (חוט המשולש טור א סימן ו) ועוד ראשונים ואחרונים.

גם לדעת מהרשד"ם בשו"ת (אבן העזר סימן מא) שהובא בבאר היטב (סימן קנד ס"ק א) שיכול הבעל להתנות, בנדון דידן אינו יכול לעכב את הגט, שהרי אינו מופיע אפילו בבית הדין.

לכל עניין זה ראה במקורות שלהלן: מאמרו של הרב שמואל לנדסמן בדברי משפט (כרך ב עמ' קמה-קנב), מאמרו של הרב נחום פרובר בדברי משפט (כרך ב עמ' קנג-קנד), מאמרו של הרב אריאל ינאי בספר שורת הדין (כרך טו עמ' שסא-שעו), מאמרו של הרב שלום משאש בתחומין (כג עמ' 120-124) ומאמרו של הרב שלמה דיכובסקי בתחומין (כו עמ' 156-159).

הרב אבירן יצחק הלוי – אב"ד

גם אני מצטרף למסקנות דלעיל.

הרב רפאל י' בן שמעון

לאור כל האמור, בית הדין קובע כדלהלן:

א. בית הדין מחייב את הבעל לתת גט לאשתו לאלתר.

ב. בית הדין פונה אל הרב [...] מן "הרבנות ובית הדין של קהילת [...] "ב[...], להורות לנתבע לפעול לאלתר כנדרש ממנו על פי דין תורה, ולהודיע לבית הדין על הסכמתו לסדר את הגט ללא תנאי.

ג. מזכירות בית הדין תעמוד בקשר עם הרב [...] בעניין זה.

ד. במקביל, בית הדין קובע מועד לעריכת בירור שמות לצורך סידור גט שליחות ליום ט"ז במרחשוון תשע"ה (5.11.17) בשעה 12:00. לעת עתה ייקבע המועד בתיק הגירושין. במועד עריכת בירור השמות תפתח התובעת תיק "סידורי גיטין", ותיק הגירושין ייסגר.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ה. אם לא תתקבל הודעת הבעל על נכונותו לסדר את הגט ללא תנאי עד המועד הנ"ל – יעביר בית הדין את הטיפול בתיק סידור הגט לאגף עגונות בהנהלת בתי הדין הרבניים. בנוסף, תוכל האישה לפתוח תיק תביעה להטלת צווי הגבלה כדיני התורה וכחוק.

ניתן ביום ד' במרחשוון התשע"ח (24.10.2017).

הרב מאיר כהנא

הרב רפאל י' בן שמעון

הרב אבירן יצחק הלוי – אב"ד